

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1908. december 13.

263. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. | Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. | Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A vasutasok túlterhelése.

A vasuti balesetek okait kutatván, az a gondolat foglalkoztat bennünket e cikk elején, mintha az ő személyes előadásait hallanók akkor, midőn igyekezünk megvilágítani a vasuti élet hiányának és hibájának okait.

A balesetek okai között talán a legfőbb szerepet játszik a berendezési hiányokon kívül a személyzet túlterheltsége.

És ennek a túlterheltségnek okai abban kereshetők, hogy a máv. igazgatósága talán kormányparancsra be akarja hozni a réven, mit elfizet a vámon.

A személyzet jövedelmi többlete husz millió koronát meghalad a folyó esztendőben, de mint egy rendes folyamat nem haladhat előre a forgalom és vonalszaporulat folytán a személyzet létszáma, és bár a költségvetés szaporulatot mutat ki a személyzet létszámában, mégis a külszolgálat embereinek munkája megsaporodott és fogyott a szolgálómentes idő.

Ha ezt a tényt leszögezzük és adatokkal is illusztrálni akarjuk, nem megyünk az ugynevezett nagy rendező állomásokra, ahol a forgalom nagy sürgőssége gyorsabb leváltást igényel, hanem a középállomások állagát állapítjuk meg és ezekből vesszük adatainkat.

A szabadkai vonalon, vagy a szolnok-kozosvári vonalon még ma is, minden ígéretés és a jövőre való utalás dacára, huszonnégy óras a szolgálat. Ebben a huszonnégy órában a forgalmi szolgálatot tevő 35-40 vonatot meneszt. Tolat, ugyanannyiszor váltót dirigál, vagy tíz személyvonathoz pénztárt nyit s jegyet ad ki s a távirtda szolgálatot is ellátja. Sürgönyöket vesz és ad.

Eltelkintve attól, hogy az állandó huszonnégyórás szolgálat még egészségügyi szempontból is káros és feltétlenül eltiltandó, mert meg a vasszervezetének is megrontja idegzetét és mellesleg az időjárás viszontagságai szerint tüdőbajt vagy köszvényt okoz, a következő huszonnégy óras nap sem szabad.

Mert ilyenkor csinálja meg a szabadnapos napi számadását, csinál állomási statisztikát, vagy segít a főnököknek az áruszolgálatnál és raktárnál.

Nem kevésbé terhes a raktárkezeléssel megbízott állomásfelügyelő szolgálat, aki éjjel a váltókat ellenőrzi, vagy a vonatok tolatását vezeti, de a következő nappal nem szabad, hanem a raktárban vesz fel vagy ad ki árukat egész este hatig. Ugy, hogy az ilyen ember harmincnégy órai szolgálatot végez.

Ugyaníly elbánásban részesülnek a váltóőrök, akik huszonnégy órai váltókezelés után még kötelesek a váltókat tisztába hozni és ha reggel kilenc órakor végre pihenőre tér, nincs ideje a maga kis háztartására ügyelni és csa-

ládja dolgaival törődni, mert már délután egy órára a raktárba kell mennie és ott az áruk ki-és berakásánál segídkezni.

Az ilyen meggyötört emberektől nem lehet azután kifogástalan munkát követelni és nem csoda, ha a túlfeszített munkának a vége vasuti baleset.

Nem kevésbé keserves a dolga az árupénztárnokoknak a közép- és nagyobb állomásokon. A hivatalos óra ugyan reggel 8-12 és délután 2-6 óra között van, de egy kevéssé is lelkiismeretes árupénztárnok, akinek egyesített árupénztára van, már reggel hat óra után az irodájában ül és a beérkezett rovatlapokat revideálja és az értesítőket kiállítja, mert a hivatalos órában már a felek zaklatják és térítésköteles nehéz munkájában feltartóztatják.

Elküldi az értesítőket azután kiad, fölvesz és rovatot egész nap és ha hat órakor becsukja a pénztárt, tele van az asztala érkezett és feladott rovatlapokkal és most már nyugodtan, annélkül, hogy zavarnák, megcsinálja a pénztár zárlatát és beállítja a rovatlapokat a feladási és kiadási számadásokba és ezekről zárlatot csinál. Ha a számadása azonnal „klappol”, akkor este nyolcra csak végez, ha nem, siet vacsorárai és tovább keresi a késő éjszakában is a becsuszott hibát. Az ilyen pénztárnokra még egyes középállomásokon némely helyen negyednapos éjjeli szolgálatot, némely helyen vonatellenőrzést is biznak, de van olyan állomás, ahol az állomási főnök árupénztárnok is egyszersmind és hogy a főnök ur valamiképp a jóra legyen, hisz mellette még az állomást is kell vezetnie, a fizető pénztárt, leltárt és anyagszámadást keze nie, tehát ilyen állomásokon minden szabadnapos tisztviselő vagy felügyelő együtt dolgozik és verejtékezik a főnök ural.

Ilyen szolgálata van a vonal átlagának. Nem akarunk most beszélni a mozdony-személyzetről és vonatkisérőkről, de annyi áll, hogy a „vonat” személyzetének helyzete ma is a túlterheltség jegyében áll.

Az adminisztráció nehézsége és a számadások labirintusa, valamint az a bizalmatlanság, amelylyel a felsőbbbbség a vonalra tekint, annyi írásbeli munkát sózott a vonal nyakára, hogy mondhatjuk, hogy maga a tényleges végrehajtószolgálat a legkönnyebb, de viszont erre a legkisebb idő jut.

Egy rossz időben feladott sürgöny, egy alkalmatlan időben érkezett feladás, vagy elkésett és jegyért dörömbölő utasok sokszor okai ennél a százkezü munkát kívánó rendszernél egy végzetes balesetnek, vagy pedig az ezekből támadó kimerültség.

A vonalat mentesíteni kell a sok sallangtól és ami fő, szaporítani kell a személyzetet, mert az ilyen állapotoknál fogva előforduló legtöbb balesetnél bírói fölmentés a dolog vége. A bíróság mérlegeli a helyzetet és rendszerint megállapítja, hogy a vasutas a túlterheltség folytán felelősségre nem vonható.

A vasutintézet renoméja és a személyzet jó hírneve azonban ebben a rendszerben egészen elpusztul.

A rappresentanza ülése.

A városi képviselőtestület tegnap este 6 órakor Vio Ferenc dr. polgármester elnöke alatt ülést tartott. Jelen volt harmincnégy városatyja.

A központi választmány.

A podeszta közli, hogy a központi választmány tagjaivá Antoni Gino dr-t, Gerbez Lajost, Susica Ignációt és Zängerle G. R.-t jelölte ki. A választmány elnöke a képviselőtestület által kiküldött Corossacz Ferenc.

A magyar nyelv ellen.

Foretich városatyja kérde, vajjon tudomása van-e a polgármesternek arról, hogy a kozalái olvasókör alapszabályait a kormány csak azzal a kikötéssel hagyja jóvá, hogy az olvasókör címében a magyar nyelv legyen az elsőség.

A podeszta azt feleli, hogy erről a kikötésről nincs tudomása, de utána fog járni a dolognak s egyik legközelebbi ülésben válaszolni fog.

Az elhagyott gyermekek otthona.

Foretich azután megsürgeti a választ ama interpellációjára, melyet egy elhagyott gyermekek számára építendő iskola érdekében előterjesztett.

A polgármester azt feleli, hogy a kérdés tanulmányozás alatt van.

Az új városi nyugdíj-szabályzat.

Dalmartello városatyja kérde, hogy a rappresentanza által még 1907. április 19-én megavazott új városi tisztviselői nyugdíj szabályzatot miért nem léptetik meg életbe.

Vio Ferenc polgármester azt válaszolja, hogy a kormány még nem hagyta jóvá a nyugdíjszabályzatot. Meg fogja sürgetni.

Kápolna és illemhely.

Ossoinack János felháborodással kérde, hogy miért építik a fiumarai új illemhelyet épp a szent János kápolna mellé. Követeli, hogy a munkálatokat azonnal hagyják abba.

Bescocca városi főmérnök kijelenti, hogy a kápolna melletti illemhely építését még ma beszünteti.

Uj községi iskolák.

Superina interpellál azután és kérde, hogy mikor lesz meg végre az új kozalái iskola.

A podeszta azt feleli, hogy az eredetileg tervezett nagyobb méretű kozalái iskola helyett az iskolaügyi bizottság két kisebb iskolát akar építtetni és pedig egyet a volt gyepmesteri telepen és egyet a Belvederen. A két új terv elkészítésére idő kell.

Deficit és négy havi indemnitás.

Dardi városi tanácsvezető négyhavi indemnitás megszavazását kéri a képviselőtestületől, mivel a jövő évi költségvetés eddig nem volt tárgyalható.

Stupicich kijelenti, hogy ez a statutum arculatése. Miért nem kezdték már októberben tárgyalni a költségvetést, ahogy ezt a statutum előírja.

Vio Ferenc podeszta óriási szenzációként kijelenti, hogy a költségvetés régóta készen van, de tárgyalását egyelőre meg sem lehet kezdeni, mivel egy nagyon jelentékeny defizittel záródik, amelyet előbb el kell tüntetni. (Az autonom gazdálkodás illetve „garázdálkodás” tehát rohamosan közeledik a csőd felé, A szerk.)

Az új kórház helye.

Blasich városi főváros az új kórház terveit terjeszti elő és azt javasolja, hogy a képviselőtestület véglegesen döntsön a telek megvásárlására nézve. A Rolland-féle területet tartja egyedül alkalmasnak.

Grossich dr. szintén ezen telek mellett van és szükségesnek tartja, hogy a tervek végleges megállapítása előtt egy városi bizottság utazzék külföldre és látogassa meg a modern új kórházakat.

Steinacker kéri, hogy a gyermekosztályról ne feledkezzenek meg.

Zanella kérde, hogy mibe kerül a Rolland-féle telek.

Bescocca főmérnök: 600 ezer koronába.

Zanella sajnálja, hogy József főherceg villáját nem vette meg a város. Ez lett volna a legideálisabb helye a kórháznak.

Vio Ferenc podeszta szavazásra bocsátja a kérdést és a rappresentanza egyhangúlag elhatározza a Rolland-telek megvételét.

Határozatképtelenség.

Néhány kisebb jelentőségű ügy után át akartak térni a zárt ülésre, de minthogy igen sok városatyja eltávozott s a rappresentanza így határozatképtelenné vált, az ülést be kellett rekeszteni.

— **A horvátok és az annexió.** Zagorac István horvát képviselő tegnap Bécsbe utazott, hogy a délszláv képviselők klubjával az annexió javaslatát szemben való közös eljárást megvitassa. Az osztrák parlament horvát képviselőinek akciója két irányba terelődik. Dalmácia és Isztria horvát képviselői ugyanis minden parlamenti ciklus elején nyilatkozatot olvasnak föl, hogy Dalmácia és Isztria Horvátországhoz tartozván, képviselői csak vendégjogot élveznek. E nyilatkozatra hivatkozva, most is ki fogják jelenteni, hogy a pragmatika szankciónak Boszniára és Hercegovinára való kiterjesztésére a raixrát nem illetékes, hanem minthogy Bosznia és Hercegovina Horvátországhoz tartozik, erre a horvát országgyűlést tartják illetékesnek. Második nyilatkozatukban követelni fogják, hogy az annexió javaslatot egyidejűleg a horvát országgyűlésen is tárgyalják.

— **Szláv iroda Londonban.** Amint Prágából jelentik, a Szláv iroda — melynek megalkotására már régóta készülnek Prágában — a jövő évben nyílik meg még pedig Londonban, leginkább az oroszok anyagi segítségével. A szláv iroda a külföld informálásával fog foglalkozni. Vezetője Hlinka András és Juriga Nándor lesz, kik államfogház büntetésük letelével azonnal Londonba költöznek s e célból máris alaposan tanulják az angol nyelvet fogadóakban.]

UJDONSÁGOK.

— **Elnökjelölés az esküdtbiróságnál.** A budapesti királyi ítélőtábla elnöke a fiumei kir. törvényszéknél szervezett esküdtbiróság elnökévé Thierry Alajos kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott törvényszéki elnököt, helyettesévé pedig Lucich Kelemen törvényszéki bírót jelölte ki.

— **„Fiumei Magyar Daloskör” hangversenye.** Amint már ismételt megírtuk, a „Fiumei Magyar Daloskör” ma december 12-én Medek Anna és Kreutzer-Potošnjak Evelina urhölgyek és Bathó László ur közreműködésével hangversenyt és táncmulatságot tart a Deák-szálló nagytermében. Az előadás este 8 órakor kezdődik, melynek műsora a következő:

1. Schmidt. Coradilla. Énekli a kar.
2. Ponchielli. Nagy ária a „Gioconda” c. operából. Énekli Medek Anna urhölgy, a m. kir. Operaház magán énekművésznője; zongorán kíséri Bathó László ur.

3. Liszt. Szerelmi dal.
Schlötzer. Concert Etude.
Schütt-Strauss. A Böregér-kerülő hangverseny átirata. Játssza: Kreutzer-Potošnjak Evelina urnő.

4. Lányi Ernő. Kertem alatt . . . Énekli a kar.

5. Csiky János. Várlak.

Tarnay Alajos. Ősz utója.

Nosedá Károly. Piros rózsák . . . Énekli

Medek Anna urhölgy, zongorán kíséri Bathó László ur.

6. Huszka J. Darumadár . . .

Fráter L. Száz szál gyertya . . .

Népdal: Beszegődtem . . . Bathó László ur átiratában énekli a kar.

Fővárosi bizottság Fiumében.

Vosits Károly tanácsos Szabó János fővárosi bizottsági tag és Fock Ede főmérnök kíséretében ma reggel Fiuméba érkezett az itteni aszfaltgyár megtekintésére. A fiumei aszfaltgyár ugyanis a fővárosban szükséges burkolási munkálatára vállalkozni akar, s a bizottság arról óhajtott meggyőződést szerezni, hogy a gyár berendezése megfelelő-e a kívánalmaknak.

— **Megszüntették a kivándorlók élelmezését Fiumében.** A Cunard hajóstársaság néhány nappal ezelőtt Berlinben megállapodásra jutott a nyugateurópai hajóstársaságokkal, amelyek kivándorlással foglalkoznak. E szerint azok után a kivándorlók után, akik a nyugateurópai kikötőkön át utaznak ki, ezután a Cunard-társaság is részesedni fog jutalékban. Ennek a megállapodásnak következtében, most már a Cunard-társaságnak sem áll többé érdekében, hogy az eddig tisztán a fiume—newyorki vonal népszerűsítése érdekében fenntartott ingyenes élelmezési kedvezményt továbbra is fenntartsa, amelyért eddig az itteni kivándorlói szálloda bérlőinek fix összeget és pedig minden kivándorló után napi 2 korona 50 fillért fizetett. Most, hogy a berlini egyezséget megkötötte a Cunard-Line, már meg is szüntette a kivándorlók ingyenes élelmezésének kedvezményét és a fiumei kivándorlói szálloda bérlőinek nála legutóbb bemutatott számlájának kifizetését megtagadta. A változás nagy fel-tűnést és zavart fog kelteni a kivándorlók között, akik közül már ma délelőtt többen szerkesztőségünkben is jártak panaszzal, elmondván, hogy nekik most a „koszt”-ért fizetniük kell, mert annélkül nem kapnak enni- és italt. Véleményünk szerint a Cunardnak és a nyugateurópai hajóstársaságoknak ez a megállapodása még foglalkoztatni fogja hatóságainkat és közel fekvő dolog, hogy kárára lesz a fiume—newyorki utirányának is.

— **A kereskedelmi és iparkamara ülése.** A fiumei kereskedelmi és iparkamara december 15-én, kedden este ülést tart, amelynek napirendjén a következő tételek állanak: 1. Hivatalos jelentések. 2. A kereskedelmi miniszter véleményes jelentést kér a vegyíztatóipar és a benzin-kezelés rendje érdekében alkotandó új szabályrendelet ügyében. 3. A budapesti kereskedelmi és iparkamara átirata egy anket összeváltása érdekében, amely az új ipartörvény javaslatát tárgyalja meg. 4. A miskolci kereskedelmi és iparkamara átirata a vasúti szállítási díjak tervezett felemelése ügyében. 5. Kadlec M. felebbezése egy köz-ségi szállítási dolgában. 6. Átirat a hajómanifesztumok tartalmának publikálása érdekében. 7. Az új ipartestületbe kiküldendő kamarai tagok választása.

— **A községi pótválasztások.** Véglegesen el van döntve immár, hogy a tíz megüresedett képviselőtestületi hely betöltése végett még december havában tartják meg a pótválasztásokat. Az autonompárt, amely ma a magyarság és a horvátság passzivitása folytán egyetlen szervezett községi és politikai pártja Fiumének, ma este fél hét órakor már bizalmas értekezletet tart a jelölések megejtése végett.

— **A sajtó és a kereskedelem.** Balkányi Kálmán dr. az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesületben ezen a címen tartott tegnap nagyérdékű felolvasást. Érdekes ötletnek látszik a sajtót párhuzamba állítani a kereskedelemmel, mert a sajtót így vonatkozásba le-

hetne hozni az életnek bármelyik megnyilatkozásával. Ezt elismeri maga Balkányi dr. is. De elmésen fejt ki, hogy éppen ez hozza egymás mellé a kettőt. Mind a kettő a publikum gondolatát, vágyát, érzését lesi és kíméli, hogy kielégítse. A rokon-vonás már ott kezdődik, hogy a publikum tartózkodó a kereskedővel, mert a haszonlesőt látja benne s tartózkodó a sajtó emberével, mert a fecsegő, kellemetlenkedő riportert látja benne. Sok oka van erre a publikumnak, ezt elismeri minden objektív ember. De az élet is ölekezésre készíti a sajtót a kereskedővel. Fogjon össze e kettő s verje le ezt a balítéletet. Balkányi dr. mindvégig érdekes tudott lenni. Elmésségével lekötötte a hallgatóit, akik végül megtapsolták a fölolvast. A többi közt ott voltak Sándor Pál elnök, Kuncz József alelnök, Kelemen Samu orsz. képviselő, Görgy István közjegyző, Szávay Gyula, Sarkady Lajos és Sugár kamarai titkárok. A felolvasás kivonata ez:

Elképzelhetetlen olyan foglalkozási ág, amely a sajtóval ne volna kapcsolatban. A kereskedelem kapcsolata azonban ennél szorosabb mert a forgalmi életnek van leginkább szüksége a sajtóra. Balkányi statisztikát állított össze, amely szerint Magyarországon 233 helyen adnak ki lapot, Németországban 1884 helyen, ez százalék szerint is kevesebbet jelent Magyarország rovására, aminek a kereskedelem- és ipari hátramaradottság az oka. Különösen hangzott, hogy a sajtó kiváló szolgálatot tesz az expanzív kereskedelemnek. Nagy szeretettel beszélt a sajtó kulturális szerepéről, amelyet a kereskedelemnek támogatnia kell és ez módjában is van. Balkányi szerint a kereskedelem a sajtónak először is a művelődés iránt fogékony újdonságra éhes olvasó közönséget ad. A kereskedelem az előfize ő, a kereskedelem az olvasó, a kereskedelem a hirdető. Ha Fuggerek nem lettek volna a XV. században, kik gyorsá tették a friss hírek szárnyalását, ha áruházak nem volnának, amelyek hirdetéssel töltik meg a mai ujság hátulsó lapjait, de messzire maradt volna el a sajtóval együtt a világ szekere. Ezt a jelentőséget kísérteti félelmetességgel igazolja egy friss tapasztalat. Ez órán olvassuk, hogy a német kormány betervezte a hírlapi hirdetések adójáról szóló törvényjavaslatokat. S ime seregestől fognak összezsugorodni erős hírlapok. Pedig a kormány szó-kás szerint csak a kereskedőket akarta új adó alá vetni. Az ujságállatoknak pedig még új jövedelmet is szánt. Az adó beszédeseért jutalékkal kecsegteti őket. Csakhogy ezzel nem takarthatja el azt a végeredményt, hogy a hirdető kereskedelmet elrekeszti az ujságoktól és ezáltal az ujság jövedelmét csökkenti, létezésének legszilárdabb alapját elvonja. Szóval két legyet öl egy csapásra. Amint hogy ezt sorra panaszolják ama bus sirámok is, amelyeket a legagrabb német lapok visszahangoznak a hirdetői adó eljövetelekor. Hát a kereskedelemnek mit jelent a sajtó? Levegőt, amelyben lélegzik, papírost, amelyet nem pótol sem váltó sem bankó. Az ujságnál nincs nélkülözhetetlenebb eszköze, szerszáma az expanzív kereskedelemnek. Könnyvitel, pénzszekrény, áruaktár nélkül még mindig el tudom képzelni, hogy teng-leng valami kereskedelem, de soha ujság nélkül, mely az árakat hírdül adja, a portekát hirdeti, a kereskedelem ellenségeit fölirtóztaja.

— **A Hangverseny-Egyesület estélye.** A fiumei hangverseny-egyesület december 17-én este a Deák-szálló nagytermében tartja meg legközelebbi estélyét, amelynek műsora a következő:

1. Schubert: — Quintett, op. 163., 2. Sarasate: — „Faust” fantasia hegedűn Jankovich Ágost tanártól és 3. Thuille: — „Sextett” op. 6.

A hangversenyen — amely este fél 9 órakor veszi kezdetét — a következő szereplők vesznek részt: Monath Ella urnő zongorán, Jankovich Ágost és Höbert Silvius I. hegedűvel, Sperber Károly II. hegedűvel, Battaglia Ferenc és Neumann Artur csellóval, Müller György fuvolával, Rátka József oboával, Breitfelder Antal klarinétal, Pizemczy Lipót fagottal és Hellmund Ödön kürttel.

— **Fiumei bajnok a bécsi világbajnoki versenyen.** A Bécsben megtartott birkozó és súlyemelő jubileumi világversenyeken a magyar birkozók között résztvett a fiumei Stier nehézsúlyú birkozó is, aki ellenfelét: Előd budapesti birkozót 1 perc 11 másodperc alatt szabályszerűen leterítve, a verseny végső osztályozásánál az ötödik helyre jutott.

KALOGÉN

BRAZAY SÓBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ

— Félvezetett magyar kivándorlók.

Newyorki és klevelandi magyar újságok az utóbbi időben ismételt megemlékeznek huszonhárom magyar kivándorló sorsáról, akik lelkiismeretlen ügynökök csábításaira hallgatva, a Mac Ilhenny osztriga-mártást gyártó társaság avery-islandi (Louisiana-állam) telepén munkát vállaltak. A magyar munkásoknak mezei munkáért napi másfél dollárt biztosítottak, de alig voltak ott néhány napig, a bért egy dollárra szállították le, majd osztriga-halászatra és osztrigabontásra fogták valamennyiüket, amivel gyakorlat hiányában, naponként alig tudtak 30 centet megkeresni. Lakásul rozoga és ferges fabödékát kaptak s a szerencsével való bánásmóddhoz szokott fegyveres őrök minden kigondolható módon gyötörték őket. Ha pedig menekülni akartak, lelővéssel fenyegették a kiellen szigeten kényükre kiszolgált szerencsétleneket. Végre a new-orleánsi konzul közbelépésére szabadon eresztették őket, ingóságait azonban visszatartották és ezeknek a kiadását a konzullal szemben is megtagadták. A konzul ekkor jelentést tett a washingtoni nagykövetségnek, mely a külügyminisztériől kábeltávirat útján nyert fölhatalmazás alapján a helyszínére küldte ki Feitscher dr. alkonzult. Feitscher dr. energikus föllépésére a társulat nagynehezen kiszolgáltatta a kivándorlók holmiját. A külügyminiszter, amidőn az esetről kormányunknak jelentést tett, egyuttal kérte, hogy a magyar kormány a kivándorlókat arra figyelmeztesse, hogy az ilyen kecsgetéssel hozzájuk közeledő ügynököket utasítsák vissza.

— **Halálozás.** Jellasics Gyula, volt tartomány- és országgyűlési képviselő és nagybirtokos, Rauch Pál báró horvát bán sógora, s a jelenlegi varasdi főispánnak: Jellasics Jánosnak apja, mint Zágrábból jelentik nekünk, tegnap délután harmadfél órakor, hetvennégy éves korában meghalt. Jellasics a régi unionista pártnak egyik támasza és a Magyarországgal való kiegyezés legteljesebb híveinek egyike volt.

— **Kirakattolvajok.** Nemes Henrik bázartulajdosos a Fiumarán tegnap feljelentést tett a rendőrségen, hogy este 5 órakor valaki alkulcsal felnyitotta a kirakatát és abból 3 drb. harminc korona értékű revolvert, egy játékpisztolyt és különféle töltényeket lopott el.

— **A rossz időjárás és a parthajózás.** A tegnap és a mai sírokkós idő miatt a magyar-horvát tengerhajózási társaság több gőzöse nem tarthatta be járatait. Tegnap az innen elindult pólai, rovignói és novii gőzösöknek a rossz idő miatt vissza kellett térniök a fiumei kikötőbe.

x **Vas- és fémárak** beszerzésénél, valamint konyha és háztartási cikkek, mérlegek és szerszámok bevásárlásánál meleg figyelmébe ajánljuk a közönségnek a jóhírnevű **Wellmann Testvérek** magyar céget (Fiume, Via del Pozzo 2., telefon szám 19.) mely mindennemű szakmába vágó cikket óriási választékban s mérsékelt áron tart raktáron.

Távirat ◀▶ Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, dec. 12. A képviselőház mai ülésében Justh Gyula elnökölt.

Az elnöki előterjesztések és bizottsági jelentések után a Ház harmadik olvasásában elfogadta a tegnap letárgyalt javaslatokat. Azután áttértek a felhatalmazási javaslat folytatódó tárgyalására.

Mihályi Tivadar nemzetiségi képviselő elismerését fejezi ki Polónyi Gézának a tegnap tartott beszédéért. Pártja nevében kijelenti, hogy nem fogadja el a javaslatot, mivel a kormány politikája iránt bizalmatlansággal viseltetik, mert az a nemzetiségek ellen irányul. Ezután

Holló Lajos szólal fel, aki a külügyi helyzetről beszél s azt mondja, hogy az annexió mindkét országra nézve szerencsétlen időben vetetett fel. Könnyű az uralkodónak a szüve

renítését kiterjeszteni, de Magyarországot ez a lépés súlyos anyagi és kulturális válságba sodorhatja. A külpolitikai helyzet egyáltalában nem látja megnyugtatónak. Nekünk felett gazdaságra és iparra van szükségünk. A nép érdekében socialis alkotásokat sürget, valamint a nemzetiségi mozgalmak elfojtását. Nagy csapásnak tartja az országra a minduntalan felmerülő felekezeti villongásokat. Végül a városi tisztviselők fizetésének javítását sürgeti.

Két interpelláció.

BUDAPEST, dec. 12. A képviselőház interpellációs könyvébe ma két fontos interpellációt jegyeztek be. Az egyiket

Nagy György a horvátországi magyarok elnyomtatása ügyében, a másikat

Endrey Gyula a győri tanítóképző intézetből kizárt növendékek érdekében fogja meg tartani.

Negyedmillió a munkásoknak.

POZSONY, dec. 12. Frigyes főherceg főherceg főudvarmesterei hivatala jelenti, hogy a főherceg munkások és cselédek jutalmazására egy negyed millió koronát adományozott.

Halálos szengázmérgezések.

BUDAPEST, dec. 12. Ungár Gyula budapesti háztulajdonos lakásában ma reggel halva találták Grossmann Agnes és Kocsis Teréz cselédleányokat. Mindkettőt a szobájuk kályhájának szengázmérgezése ölte meg.

ALSO-KUBIN, dec. 12. Bartos Dániel idevaló lakos és 5 tagu családja szengázmérgezés következtében meghaltak.

Nagy visszaélések egy adóhivatalban.

SZEGED, dec. 12. A pénzügyigazgató feljelentést tett a főispánnál, hogy a szegedi adóhivatalban súlyos visszaéléseknek jött a nyomára. A polgármester erre a tisztviselők ellen sürgősen elrendelte a fegyelmi vizsgálatot.

Elhunyt zászlós ur.

BÉCS, dec. 12. Eszterházy Gyula gróf, volt magyar főrendiházi elnök itt ma hirtelen elhunyt.

Tömeges megkegyelmezés.

SZERAJEVO, dec. 12. A király amnesztíja következtében 33 rabnak elengedték hátralévő büntetésüket. A ma reggel kiszabadult rabok közül többen sírva fakadt a váratlan megkegyelmezése miatt érzett örömlükben és lelkes zsíviókkal éltették a királyt.

Hírek Boszniából.

SZERAJEVO, dec. 12. A plevjei, prlepoljei és priboji kereskedők azzal a kéréssel fordulnak a szaloniki bizottsághoz, hogy hagyjon fel a bojkottal, miután az osztrák-magyar árukra föltétlenül rá van utalva.

Szerb botrány.

BELGRÁD, dec. 12. Lisics képviselő szenzációs leleplezéseket jelentett be a szkupsztinának a 16 millió hadinittel körül, amely leleplezés egész sereg magasrangú katonai és polgári tisztviselőre nézve erősen kompromitáló lesz.

Bosnyák küldöttség Konstantinápolyban.

KONSTANTINAPOLY, dec. 12. A legközelebbi napokban 20 előkelő bosnyák férfi érkezik ide, hogy tiltakozzék az annexió ellen. A küldöttség innen Rómába, Párisba és Londonba utazik.

A nagyvezér titkára Budapesten.

KONSTANTINAPOLY, dec. 12. Sieti Zic, a „Jeni Gazetta“ egyik társszerkesztője és a nagyvezér bizalmi embere, Kiamil basa külön megbízásából Budapestre utazott.

A török főváros képviselőválasztása.

KONSTANTINAPOLY, dec. 12. A képviselőválasztások hajnali 4 órakor értek véget. Kaimil pasa és Hadi bej, közoktatásügyi miniszter a választáson megbuktak.

A nemzetközi konferencia megszűnik.

RÓMA, dec. 12. Tittoni külügyminiszter rövid ígéjű szabadságát megszakítva sürgősen visszatér Rómába, mivel Szt. Pétervárról és Bécsből nagyjelentőségű táviratok érkeztek. A táviratok igen kedvezőek a nemzetközi konferencia mihamarább való összeülése nézve.

Serdülő lányok és fiúk

erősekké és vidorokká fejlődnek, elvesztik lehandoltságukat, hogyha a szükséges táplálékot

AZ Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védelmet — a halászt — hérjük figyelembe venni.

alakjában élvezik, a mely az összes erősítő szerek között a legkiválóbb.

Orvosok és bábák a SCOTT-féle Emulsiót a legmelegebben ajánlják az utóbbi 32 év óta. Édes mint a

Könnyebben emészthető mint a tej.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszerárban.

VELENCE HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdővel mérsékelt áron.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfőzde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Nemzetközi Panoráma

Fiume, Deák Corso 38.

(a Deák-szálloda mellett.)

Elsőrangú látványosság:

Eredeti színezett művészi

fényképfelvételek.

Érdekes és tanulságos. A tanulmányosság részére fontos és kellemes szórakozás.

E héten csodaszép felvételekben

Svéd- és Norvégország

és a fenséges fjordok.

Szenzációs szám!!

Nyitva reggel 10-től este 10 óráig.

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönség szives tudomására adni, hogy a Corso 7. szám alatt (a III. emeleten egy

Szépség- és hajápolási termet

nyitottam. A legújabb módszer szerinti arc- és láb-ápolás (manicur, pedicur), villanyos arcmasszázs (vibrations massage), szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Bálokra, ünnepélyekre s színházi előadásokhoz díszfésülések elvállaltainak.

Fésülések és hajmosások kívánatra a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Minél számosabb megbízást kér

mely tisztelettel

Schön I.

Corso 7, Jellusich fényképész házában.

Tisztviselőnő

perfekt magyar, az olasz és német nyelvben perfekt jártas, irodai gyakorlattal, nagyobb irodában állást keres. Szives ajánlatok „Perfekt“ címen e lap kiadóhivatalába kéretnek.

OH JAJ! Köhögés, rekedtség
és elnyálkásodás ellen gyors
és biztos hatásúak

ELJEN!

Egger mellpasztillái
az étvágyat nem rontják
és kitűnő ízűek.
Doboza 1 és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:
„NADOR” gyógyszertár
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Megfojt az átkozott
köhögés!

Egger-mellpasztillája
csakhamar meggyógyított!

Kapható Fiumében: Accurti Károly, Babic Hinko, Mizzan Adorján Prodam
János, Prodam F. Schindler Adolf gyógyszertárban, Rosenkört Gusztáv

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárukat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

HIRDETÉSEK felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Van szerencsém a n. é. közön-
ség szíves tudomására hozni, hogy
a Via Germána 2. sz. alatt levő

SECESSION

kávéházat

átvettem. Törekedni fogok úgy kifo-
gástalan italokkal mint a kiszolgálás
tekintetében a n. é. közönség meg-
elégedését teljes mértékben kiérde-
melni.

Reggeli kávé 16 fillér.

Számos látogatás kér.

HALBROHR LAJOS
kávész.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt.
Márktér közelében.

Uj épület minden kívánt
kényelemmel.

Szobák 2¹/₂-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitűnő kony-
ha mérsékelt áron étlap
szerint.

Tulajdonosok:
Pratelli Scattola.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni,
hogy a Deák korzó 30. szám alatt levő

KORONA VENDÉGLŐT december 1-én átvettem.

Heti étlap: Hétfő: Korhelyleves, Kedd: Pusztai gulyás Szerda: Halak
Csütörtök: Székely gulyás, Péntek: halételek Szombat:
Különféle hurkák Vasárnap: Kitűnő töltött káposztát.

Havi étkezők 18 és 20 frt. étlap szerint 2¹/₂ frt.

Jó magyar konyha! — Hamisítatlan borok! — Kőbányai Polgári Sör!

Tulajdonos: Ladányi György.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco.

Az előkelő idegenek
találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron.
— és étlap szerint. —

Tulajdonos: **Leopold Alfréd.**

Venier Penzió és Vendéglő

Velence Szt. Márktér.

Szobák 2 lirától feljebb villanyvilágítással.
Étterem kilátással a Szt. Márktérre.

— **Kitűnő konyha minden órában.** —

Procuratie vecchie 105. s. Tulajdonos
(a Quadri kávé mellett) **Marco Venier.**

Olcsó cipő

Nagy vétel folytán bámulatos olcsón
ad el férfi- női- és gyermek cipőket

Szekulesz Sándor japán és kínai áruház
FIUME, Via Alessandrina 1.

Karácsonyra és ujévre a legszebb ajándékok kaphatók Weiss Jacques utóda Weiss Salamon

üveg- és porcellán kereskedésében
Fiume, Via Governo és Erzsébetter
sarkán.

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy 1. sz.

az általánosan elis-
mert legolcsóbb be-
vásárlási forrás férfi
és- női divatcikkek
és rövidáruban.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrasay
(a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —

Magyar lapok! — Modern kényelem!

Hotel Meublé Jelanda

VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A
vaporettok megállóhelye. Gyönyörű kilá-
tással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó
árak. Családok számára külön megállapo-
dások.

Tulajdonos
Inganni E.

Még azokat is, akik éveken át mást
használtak, meghódította a valódi

ERŐ SÓSBORSZESZ,

mert mindazt egyesíti magában amit egy
igazán jó és hatásos házi készítmény várni lehet.
Óra az egészségnek, fertőtlenítő, erősítő és
edző az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan
mint szájvíz, haj- és bőrápolószer.

Szükséges minden háztartásban.

Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2
koronás üvegekben.

Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld
utánvételt vagy a pénz előzetes beküldése
után.

KOSMOS laboratórium, GYÖR.
Kapható mindenütt.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

ADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Feljő szerkesztő: MURAI JENO.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME